

En hälsning från oss på
ABRIGO Rainha
Sílvia

December 2018

Kära vänner,

Advent i tropikerna kommer med högsommar och intensiv hetta, och inte ens de ilsket blinkande kulörta lyktorna från julgranen på torget får mig i julstämning. Jag frågade en brasiliansk vän vad som får henne att känna julstämning. "Syrorna, förstås!" Ja, första veckan i december börjar det entoniga surret från miljoner syrsor. Ljudet från en ensam syrso kan man knappt höra, men tillsammans överröstar de trafikbrus och storstadsbuller. De får mig att tänka på er som stöder vårt arbete. Tillsammans överröstar de många gåvorna till Abrigo alla invändningar och allt elände, och ger hopp åt våra kvinnor och barn och anställda. Trettio år av kamp - tillsammans. Din uthållighet och Din gåva är med i det arbete som förändrat livet för tusentals kvinnor och barn.

I detta nummer skall Du få möta en av nyckelpersonerna i vårt arbete, Monica Garzes, vår socionom.

Monica – en rebell i kyrkbänken

Vem är du, Monica!

- Jag kommer från Sao Gonçalo, ett par mil härifrån. Den yngsta av tre döttrar till en ensamstående mamma, lågstadielärare som först när hon fyllt 50 kunde uppfylla sin dröm att studera på universitet. Mamma är min stora förebild.

Ditt intresse för kvinnofrågor har du med dig från henne?

- Det kan man säga. Mamma kom från en fattig familj och hennes föräldrar lämnade henne till ett barnhem för hon skulle få möjlighet att studera. På hemmet fick flickorna arbete under ohyggliga förhållanden i nunnornas tvätterier, utsatta för bestraffningar och förödmjukelser. De fick ständigt höra att de skulle lära sig att veta sin plats.

Hur blev din egen uppväxt?

- Jag fick en trygg barndom, men till mammas besvikelse hoppade jag av skolan efter gymnasiet. Jag fick jobb på ett shoppingcenter och trivdes. Men så hände något, som förändrade mitt liv. Först kom en väldigt mörk och stilig officer i brandkåren allt oftare förbi just min disk. Sedan hamnade jag i ett väntrum och kom att bläddra i en facktidsskrift och fastnade för en artikel om kvinnans ställning i samhälle och politik. Jag gick därifrån med en enda tanke: Det här vill jag arbeta med! Nästa dag anmälde jag mig till universitetsprovet, två månader senare var jag student på socialhögskolan.

Och brandmannen?

- Med honom gifte jag mig! Vi har en son, João, som föddes två dagar efter att jag avlagt min examen.

Hur kom du i kontakt med Abrigo?

- Jag arbetade som socionom vid socialkontoret, och sökte hjälp för en hemlös gravid kvinna Abrigo. Här mötte jag en ny syn på sociala problem med ett arbetslag som tillsammans med de boende kvinnor

---

Insamlingsstiftelsen för Abrigo Rainha Sílvia

Plusgiro 90 40 45 - 2 | Bankgiro 904 - 0452 | Swish 90 40 452
Facebook: facebook.com/AbrigoRainhaSilvia | Hemsida: www.abrigo.se
E-post: info@abrigo.se | Telefon: 0769-03 60 23

söktlångsiktiga lösningar. På Abrigo sa man inte: "Du skall veta din plats!" utan: "Vi vill hjälpa dig att finna din plats" Ofta tänkte jag, att här skulle jag vilja arbeta.

Och det kom Du också att göra!

- Ja, en dag sökte platschefen på Abrigo upp mig på socialkontoret och berättade att Abrigo inrättat en tjänst som socionom. "Är du intresserad?" "Jaaaa!" "När kan du börja?" "På måndag!" Nu är jag här sedan 9 år och gläder mig dagligen över mitt arbete.

Berätta om ditt arbete!

- Min uppgift är, att tillsammans med övrig personal, domstolar och sociala myndigheter, men också genom skolor och kurser skapa förutsättningar för att hemlösa mammor skall uppnå självständighet, självförsörjning och samhällsinkkludering.

Du är också engagerad i en kyrka?

- Både min man och jag tillhör en evangelisk församling. Det är en välkomnande atmosfär men församlingen är mycket konservativ. Ofta känner jag mig som en rebell i kyrkbänken.

Du har mött hundratals kvinnor här på Abrigo – berätta om någon som du särskilt minns?

- Bland många andra tänker jag på Monique, som kom till Abrigo efter årtal av våld i en nära relation. Det var en utmaning att hjälpa henne att upptäcka vilken stark och begåvad starka och begåvade kvinna hon är. Och se hur väl hon lyckats med utbildning och arbete och skapat en framtid för sig och sina barn.

Och hur ser Din egen framtid ut?

- Abrigo har uppmuntrat mig att fortsätta mina universitetsstudier och lägger före jul fram min uppsats, om "Att återerövra sitt människovärde" – det är viktigt att engagera både kvinnor och män i den kampen. Våld mot kvinnor är inte ett typiskt kvinnoproblem. Nej, det är snarare ett typiskt mansproblem. Ett utslag av ett skevt samhälle.

Berätta, till sist, något som jag inte vet?

- Min man är brandofficer, vilket ju är urtypen för ett manligt arbete. Men hemma fördelar vi allt hushållsarbetet. Han står för matlagningen. När vår son João säger "Idag märks det att mamma lagat maten" är det inte att förstå som ett beröm!

Till Dig som följer vårt arbete

Om några veckor inleder Abrigo sitt 30:e verksamhetsår. Samtidigt tillträder en ny president efter ett stormigt val, som splittrat Brasilien. Rik har ställts mot fattig, färgade mot vita, norra Brasilien mot södern. Den nya politiska ledningen har gjort djupt oroande uttalanden mot mänskliga rättigheter, om skövling av Amazonas regnskogar, mot kvinnans plats i samhället, mot färgade ungdomars rätt till universitetsstudier. Det är frågor som djupt berör och oroar just de människor som är Abrigos folk. Vi delar deras oro. Abrigo behövs mer än någonsin.

Abrigo behöver Din hjälp Din gåva är viktig, och Du kan använda plusgiro, bankgiro eller swish – att Din gåva och vår ekonomi övervakas av Insamlingskontroll. Enklare för Dig och tryggare för oss är att bli fast gåvogivare, då dras valfritt belopp från Ditt konto, med frihet för Dig att avsluta när Du vill. Hör av Dig till oss, så sänder vi ansökningsblankett. Andra viktiga bidrag sker genom gåvor vid begravingar och högtidsdagar, genom testamentsgåvor eller gåvor i form av aktier. Abrigo är befriad från reavinstbeskattning. Och vi hjälper Dig med råd och vägledning. Tillsammans kan vi driva vårt Abrigo vidare!

Läs om Olimpia och "Kvinnohuset" i rundbrevet!

Kvinnohuset

På vägen från Rio de Janeiro till Abrigo passerar man Niterói, en stad med 500.000 invånare och ett stolt förflutet. Fram till 1975 var Niterói residensstad. Palatsliknande byggnader vittnar ännu om en svunnen storhetstid.

Inte långt från Niteróis gamla teater ligger den en gång så förnämna Rua da Paz, Fredsgatan, kantad av åldriga träd. Här hade höga ämbetsmän sina residens, och fortfarande anar man bakom dagens förfall ståtliga fasader i nykolonial stil. När ämbetsmän och ämbetsverk lämnade staden togs husen över av hemlösa och missbrukare, drogförsäljare, kriminella och prostituerade.

Gamla privatpalats förvandlades till Curtiços, ordagrant Bikupor, där salongerna delades upp i celler med hjälp av virke, kartonger och filter, för ett ländets myller av män, kvinnor och barn.

Bikupan på nummer 50

Bland husen på Fredsgatan finns Nummer 50 som sedan snart 30 år har en plats i Abrigos historia. Angela, en ung, gravid kvinna från "Bikupan" på Fredsgatan 50 sökte hjälp på det då nystartade Abrigo. Hon fick sitt barn, en utbildning och ett jobb, men valde att flytta tillbaka till "Nummer 50". Här, berättade Angela, bodde kvinnorna som var hennes familj och trygghet. Jag blev intresserad, och fick en inbjudan att besöka det hus, dit män annars inte var välkomna. Det blev ett omtumlande möte med några mycket starka, unga kvinnor, som ockuperat huset, beslutna att här skulle aldrig en man få bo. Under tre årtionden har de lyckats hålla fast vid sin idé om ett kvinnohus mitt i en tillvaro dominerad av våldsamma och ofta kriminella män. Sex kvinnor från Fredsgatan har under åren fått hjälp på Abrigo, två bor fortfarande kvar. Det är dem jag skall besöka nu, en försommarsöndag i november.

Adriana – några skruvar lösa

Jag går i det bländande solskenet uppför gatan när jag hör en kraftfull röst ropa mitt namn. Adriana väntar på gatan. Hon är huvudet högre än de flesta och både syns och hörs. "Jag tyckte det var bäst att jag väntade på dig i porten, så att folk förstår att du är välkommen." Jag frågar hur hon har det och om hon fortfarande arbetar som städerska vid färjeterminalen. Hon berättar att hon slutade för något år sedan. "Jag fick ont i knäna och gick till sjukhuset. "Utslitna," sa läkaren "oklart om du kan få en operation." Sedan viskade han till sköterskan, "Jag kan skriva ett intyg om att hon är arbetsofärdig. Hon har onekligen ett par skruvar lösa." "Jag gillar din diagnos, grabben" sa jag "den stämmer på pricken. Och så fick jag sjukpension." Medan vi samtalar passerar vi husets trädgård. Några av de boende kommer ut för att hälsa. Över oss snor sig elektriska ledningarna i en till synes livsfarliga röra, tjuv-kopplade från en lyktstolpe i närheten. Vattnet stängdes av för tjugo år sedan, men kvinnorna bröt upp källargolvet och drog in en mycket olaglig sidogren från det kommunala vattenledningssystemet. Det försörjer det enda badrummet, och ser till att vattentanken är fylld. Resten får ske med hjälp av spänner; tvätt, disk, hygien. En brant trappa leder upp till andra våningen. "Det är hål i sjätte trappsteget" hojtar Adriana bakom mig, "håll dig i räcket till vänster. Det till höger är inte att lita på."

Olimpia – om att göra överlevnad till en konst

Vi välkomnas av Maria Clara, Olimpias 11-åriga dotter och jag kliver i solljuset in i deras bostad, bara 12 kvadratmeter, men med fönster mot gatan. Olimpia ler mot mig från sin säng. "Du kom ändå!", säger hon. "Så klart, det hade vi ju bestämt." Olimpia drabbades som foster av en hjärnskada i samband med att hennes mamma blev misshandlad. Hon föddes gravt handikappad, vänster arm och vänster ben obrukbara, hon kunde inte mer än stödja sig på högerbenet, som i övrigt var förlamat. Med hjälp av höger hand, stor intelligens och stark vilja har hon tagit sig fram genom livet. Hennes mamma kunde inte ta hand om henne, ville kanske inte heller. Hon lämnades till ett barnhem. Efter barnhemstiden blev gatan hennes hem, men sedan över ett kvartssekel bor hon i samma rum på "Nummer 50." På torget i närheten hade hon under många år sin bänk, där hon sålde cigaretter och godis.

Insamlingsstiftelsen för Abrigo Rainha Silvia

Plusgiro 90 40 45 - 2 | Bankgiro 904 - 0452 | Swish 90 40 452
Facebook: facebook.com/AbrigoRainhaSilvia | Hemsida: www.abrigo.se
E-post: info@abrigo.se | Telefon: 0769-03 60 23

Så hände det oväntade, Olimpia blev vid 38 år gravid. Det var inte planerat eller önskat. Men hon ansåg, eftersom hon nu var gravid ville hon ha barnet. Sedan fick andra säga vad de ville. Och det fanns det många som ville. På Abrigo tog vi emot henne med tvekan. Skulle vi klara av att ta hand om en handikappad kvinna i en högriskgraviditet? Det krävdes planering och nytänkande. Och framförallt krävde det att vi befriade oss från tanken att ”Det här kommer aldrig att gå.” Ett av sovrummen byggdes om, dörrar breddades, väggfasta handtag monterades och badrummet anpassades. Inga stora eller dyra förändringar men tillräckliga för att Olimpia skulle klara det mesta själv. Hon blev snabbt en fungerande del i vårt dagliga arbete. Vi hade just fått en datasal och startat en datakurs. Olimpia satte sig fort in i datasystemen och hanterade fenomenalt snabbt tangentbordet med sin högerhand.

Sex månader senare kom Maria Clara till världen vid en förlossning utan komplikationer. Naturligtvis behövde hennes mamma hjälp med att sköta henne, men Olimpia påminde oss: När man är född med mindre rörlighet än andra saknar man inte vad man aldrig haft, då inrättar man sig efter vad man klarar av. ”Det är väl ingen av er som går och tänker på att ni skulle fått mer utträttat om ni hade haft tre armar?”

Hemma igen

När Maria Clara passerat blöjåldern var det dags för Olimpia att flytta hem till Fredsgatan. Vi hade lyckats ordna invalidpension åt henne och hon kunde försörja sig och sitt barn, och fick hjälp av sina väninnor. Några tämligen lyckliga år följde. Sedan kom katastrofen. Olimpia föll så illa att lårbenet krossades. På sjukhuset försökte man lappa ihop skadan, men utan resultat. Och nu är hon sedan fyra år bunden vid sängen och med ständig värk. Vi hjälpte henne att väcka åtal mot kommunen, och förra månaden vann hon processen och sjukhuset ålades att ordna en operation. Nu har hon varit på ett första sjukhusbesök. ”De tog emot mig väl och ordnade en ambulans för att jag skulle kunna ta mig hem.” Röntgen och förbehandling skall inledas, men det är lång kö för operation. Benet och den skadade leden måste amputeras, men hon blir av med värken. Hon drömmer om en om en lägenhet i regeringens bostadsprogram och om en rullstol med reglage, hon har läst om sådana på nätet. Hon har en dator med wifi och är mycket aktiv på sociala medier.

Livvakt och räddande ängel

Adriana kommer in med vad som skall bli dagens middag, spagetti. Hon låter lika butter som alltid. ”Räkna till hundra så blir de lagom kokta”, instruerar Olimpia och tillägger när Adriana återvänt till köksbänken. ”Hon har ett hjärta av guld, utan henne hade vi inte haft en chans. Morgon och kväll tvättar hon mig med tvättsvamp, och en gång i månaden bär hon ner mig till badrummet. Hon är ju rätt egen, några skruvar lösa som hon själv brukar säga, men banditerna på gatan har en stor, nästan magisk respekt för henne. När hon på lördagsnätterna står nere i porten så hör jag genom fönstret hur de sänker rösten när de går förbi.

Angela – och om lyckliga slut

”Angela,” frågar jag Adriana, sedan hon räknat till hundra och spagettin är klar, ”hur har det gått för henne?” ”Hon råkade ut för en eländig karl, med i Syndikatet. Han slog henne, och flera gånger flydde hon hit till oss med Wendel, pojken. Stick ifrån honom, sa vi. Men hon vågade inte. Men som tur var slutade det lyckligt.” ”Lyckligt?” frågar jag, försiktigt och anar redan svaret. ”Dom avrättade honom. Han kom ihop sig med några andra banditer, dom tog upp honom på berget och sköt honom. Ingen förlust. Och nu har Angela tjänst på en förskola. Aldrig mer någon man för henne, säger hon.”

En penna och ett anteckningsblock

Medan Olimpia äter visar Maria Clara stolt sina betyg. Hon går i 6:e klass, och i februari börjar hon i högstadiet. Skolan ligger ett stycke bort, och Olimpia är orolig. ”Det här är inte ett tryggt område, det har det ju aldrig varit, men jag tänker mer på det nu.” Olimpia är glad över sin dotters framgångar i skolan. ”Häromveckan var det två klasskamrater på besök och frågade Maria Clara om hon inte har någon pojkvän, som det är något att tänka på när man är 11 år! Men vet du vad hon svarade? Jag har tre stycken, min lärobok, min penna och mitt anteckningsblock.”

Olimpias handikapp är också en del av Maria Claras liv. Varje natt går hon upp tre gånger och vänder sin mamma för att hon inte skall få liggsår. Om det är tröttsamt? ”Nej,” svarar hon ”jag behöver mamma och hon behöver mig.”

På vägen hem tänker jag på Olimpia, som en förebild för mig och för andra i våra självömkans stunder. Någon som vägrar att ge upp inför livets svårigheter, som kämpar vidare och orkar ser framåt och ser till att följa med i vad som händer.

Det enda som klagade över under vårt samtal var den nyvalde presidenten!